

KLUB PŘÁTEL HORNICKÉHO MUZEA V OSTRAVĚ, z.s.

KLUB PŘÁTEL HORNICKÉHO MUZEA V OSTRAVĚ, z. s.

Areál Lanek Parku-Hornické muzeum

Pod Lanekem č. 64, Petřkovice

725 29 OSTRAVA

HORNICKÝ ZPRAVODAJ

IV. čtvrtletí 2017

Redakční uzávěrka: 7. října 2017

Vydává: Klub přátel hornického muzea v Ostravě, z. s.

Sídlo: Pod Landkem 64, 725 29 Ostrava-Petřkovice

Předseda: Ing. Petr Rojíček

E-mail: kphmo@seznam.cz, Web: www.hornicky-klub.info

Redakční rada: Prof. Ing. J. Grygárek, CSc., K. Slíva, Ing. J. Vaněk, CSc.

Příspěvky neprošly jazykovou korekturou. Za obsah odpovídá autor.

ISSN: 1803-7534 |

Obsah

Sdělení předsedy KPHMO, z. s. členům	4
Grygárek J.: Za Ing. Jaroslavem Minkou – významným členem KPHMO.....	5
Šlachta M.: Poslední e-mail - pozdrav z druhého břehu (Za Josefem Chromíkem)	7
Blahopřání jubilantům	8
Klát J.: K nedožitým pětadevadesátinám Ing. Ladislava Hepa, CSc., průkopníka hornického muzejnictví v Ostravě	9
Baruchová K.: Profil montánních sbírek Ostravského muzea	12
Jalůvka L.: Den otevřených dveří na Dole Bezruč přilákal stovky návštěvníků	19
Vaněk J.: Zajímavá přednáška Ing. Petra Kaisara	21
Kubánek J.: Vernisáž výstavy pod názvem „Poznej Havířov“	23
Slíva K. Rozdílný přístup k černouhelnému hornictví	25
Dlouhý P.:Povídky starého fonendoskopu. 1 Šak to stálo za to	27
Szottková-Bergerová M.: Svatební koláče (hornická pohádka)	30
Pozvánka na přednášky, besedy a jiné akce pořádané v I. čtvrtletí roku 2018	34
Panel č. 5 z výstavy Uhlí na Ostravsku. Činnost a hornické tradice KPHMO	35
Kolektivní členové KPHMO – významní pomocníci v naší práci	36

SDĚLENÍ ČLENŮM KPHMO, z. s.

Vážení členové našeho spolku,

ač nerad, jsem vám povinen sdělit závažné informace, týkající se vnitřních záležitostí našeho spolku. Na jednání výboru KPHMO 3.10.2017 přednesl ing. Jiří Vaněk, CSc. svou rezignaci na funkci předsedy redakční rady (RR) námi vydávaného Hornického zpravodaje k 1.1.2018. Vedly ho k tomu zdravotní i osobní důvody. Jak jistě víte, funkce předsedy RR je zakotvena ve stanovách Klubu a volena na plenární schůzi. Ze stanov vyplývá, že se předseda RR z titulu této funkce stává členem výboru Klubu, který je jeho nejvyšším výkonným orgánem. Jistě chápete, že bez předsedy RR nelze časopis vydávat a to ani věcně, ani po právní stránce. Současně vezměte do úvahy, že redakční rada HZ zajišťuje dosud velmi úspěšné úterní přednášky ostravské pobočky Klubu, konané v KD Petřkovice.

Ještě v říjnu jsem oslovil tři velmi schopné členy našeho spolku, aby tuto funkci převzali, ale neuspěl jsem. Všichni sice vážnou situaci pochopili ale ze závažných důvodů, ať již zdravotních, rodinných či pracovních ji vykonávat odmítli. Rovněž náš bývalý dlouholetý a úspěšný předseda a dosud aktivní člen stávající RR, prof. Ing. Jiří Grygárek, CSc. již delší dobu signalizuje, že tuto činnost ukončí ze závažných zdravotních důvodů nejpozději k datu konání plenární schůze Klubu v květnu 2018. Společně se nám pak podařilo za něj získat kvalifikovanou náhradu v osobě prof. Ing. Vojtěcha Dirnera, CSc., dosud aktivně působícího na HGF VŠB-TU v Ostravě.

Obrácím se ve vsí vážnosti na Vás, abyste sami zvážili a nabídli nám své služby a vzali na sebe povinnosti vyplývající z funkce člena, případně i předsedy redakční rady Hornického zpravodaje a k této činnosti se nám přihlásili. Věřím, že vám náš časopis natolik přirostl k srdci, že se alespoň jeden kandidát najde.

Ing. Jiřího Vaňka, CSc. jsem požádal, aby mi vyhověl a svou funkci předsedy RR vykonával až do plenární schůze, tedy včetně přípravy vydání HZ I a II v roce 2018.

Další nepříjemná zpráva pro členy ostravské pobočky Klubu, kteří nebyli v úterý 7. listopadu na přednášce v KD Petřkovice, je rozhodnutí výboru z tohoto dne - nepodávat od ledna 2018 hornickou svačinu po tradičních přednáškách v KD Petřkovice. Zdůvodnění jsem přednesl plénu osobně. Připomínky ani dotazy z pléna k tomu nebyly. Pro ty, kteří na přednášce nebyli jen tolik, že nemalé finanční prostředky vydávané na tyto svačinky doposud budou nadále v plné výši využity na občerstvení pro členy spolku u příležitosti konání plenárních schůzí a slavnostních shromáždění při oslavách svátku sv. Barbory. Věřím, že toto nepopulární, ale nezbytné opatření neovlivní návštěvnost našich přednášek v ostravské pobočce.

V Ostravě, listopad 2017

Ing. Petr Rojíček
předseda KPHMO, z. s.

Za Ing. Jaroslavem Minkou – významným členem KPHMO

Dne 15. září 2017 zemřel ve věku nedožitých 77 let náš další hornický kamarád

Ing. Jaroslav Minka

Z jeho života a poslední rozloučení:

Narodil se 19. září 1940 v obci Radovesice u Libichovic severních Čechách. O hornictví se začal zajímat po ukončení osmileté základní školy. Poté absolvoval Průmyslovou školu hornickou v Duchcově, kterou ukončil diplomovou prací, vypracovanou v podmínkách Dolu Kohinoor II v Mariánských Radčicích a maturitou s vyznamenáním.

Během středoškolského studia pracoval na několika hlubinných dolech Severočeského hnědo-uhelného revíru. Poznal zejména šachty: Nelson VIII v Oseku u Duchcova, 1. máj v Háji u Duchcova, Mír (President Masaryk, President Beneš) v Břežánkách u Mostu a některé další. V roce 1959, před nástupem na Vysokou školu báňskou, absolvoval dvouměsíční brigádu na Dole Hlubina v Ostravě. Během vysokoškolského studia pak poznal i doly Zárubek a Jan Maria

v Ostravě, Důl President Gottwald v Horní Suché a doly Hedvika a Pokrok v Petřvaldě.

Hornicko-geologickou fakultu Vysoké školy báňské v Ostravě úspěšně ukončil v roce 1964 a jako inženýr se zaměřením na ekonomiku a plánování, nastoupil na Důl ČSA v Karvině. Tam prošel přes různé funkce, od ekonoma přípravy výroby podniku, revírníka příprav, rubání, dopravy, větrání, normovače příprav a rubání, až po ekonoma.

Kvalifikaci dobrovolného báňského záchranáře získal v roce 1966 na báňské záchranné stanici v Orlové-Lazích. Následně se zúčastnil záchranných akcí na dolech Staříč, Doubrava, 1. máj, 9. květen, Žofie a na mateřském Dole ČSA v Karviné.

Členem Klubu přátel hornického muzea v Ostravě byl od 17. listopadu 1996 až do své smrti, tedy plných 21 let. Dlouho působil ve výboru, kde byl mimo jiné pověřen i vedením kroniky ostravské pobočky. Tu svědomitě spravoval a doplňoval řadu let. Ve výboru i při dalších akcích Klubu byl znám svou otevřeností a nebojácností prosazovat své názory, pokud byl přesvědčen o jejich správnosti.

Obr. 1: Poslední pocta hornickému kamarádovi

Jeho pohřbu v Ostravském krematoriu, který se konal 22. září 2017, se zúčastnila nejen rodina, ale i mnoho jeho kamarádů a známých, z nichž mnozí přišli v hornických uniformách. U katafalku pak stála během obřadu čestná stráž s hornickými prapory a působivý proslov na rozloučenou přednesl Jaroslav Čihař.

Čest jeho památce!

Výbor a členové Klubu přátel hornického muzea v Ostravě

**Poslední e-mail - pozdrav z druhého břehu
(Za Josefem Chromíkem)**

Ještě den před svou smrtí, 18. července 2017, poslal všem členům Havířovské pobočky KPHMO pozdrav pan Ing. Josef Chromík. Jeho životní putování započalo 26.5.1928, kdy se narodil ve slovenské Turzovce. Tam také vyrůstal spolu se svým bratrem Janem a vychodil základní školu. Po maturitě studoval 2 roky bohosloví s úmyslem stát se knězem. Politická situace padesátých let ovlivnila i jeho život nečekaným směrem. Po zatčení na hranicích byl několik měsíců vězněn. Poté narukoval jako voják k PTP do Karviné a po vojně, v 50. letech, vystudoval Vysokou školu báňskou, odkud odcházel již jako inženýr.

Dlouhá léta do konce 70. let pracoval jako projektant na Báňských projektech Ostrava, ale místo musel z politických důvodů opustit. Našel se v dělnické profesi a posledním jeho pracovištěm byl Důl československé armády v Karviné, kde pracoval ve funkci revírníka.

V roce 1989 odešel do zaslouženého důchodu. Ještě dlouhá léta se s kolegy spoluzaměstnanci přátelil, ale bohužel už moc jeho vrstevníků už nežije.

V tichosti od nás odešel dlouholetý člen KPHMO a nejstarší člen pobočky Havířov. Loučíme se s ním hornickým ZDAŘ BŮH!

Za výbor pobočky KPHMO Havířov kondoluje Milan Šlachta.

Ke vzpomínce se přidává i výbor Klubu přátel hornického muzea v Ostravě.

**Výbor KPHMO srdečně blahopřeje členům,
kteří v I. čtvrtletí 2018 slaví významné výročí narození**

Vlastimil Valečko	1.3.1933	85 let
Ing. Petr Janků	19.1. 1938	80 let
Jan Salamon	5.2.1938	80 let
Ing. Zdeněk Dombrovský, CSc.	22.2.1938	80 let
Vladislav Mach	20.3.1938	80 let
Valter Musialek	7.1.1943	75 let
Petr Hýsek	22.2.1943	75 let
Jan Heczko	19.3.1943	75 let
Ing. Eduard Heczko	20.3.1948	70 let
Prof. Ing. Vojtech Dirner, CSc.	20.1.1953	65 let

**K nedožitým pětadevadesátinám Ing. Ladislava Hepa, CSc.,
průkopníka hornického muzejnictví v Ostravě
Ing. Jaroslav Klát**

Na letošní rok připadají nedožité pětadevadesátiny Ing. Ladislava Hepa, CSc., průkopníka hornického muzejnictví v Ostravě. Vzpomínka na něho je příspěvkem k 30. výročí založení Hornického muzea v r. 1987.

Ing. Hep se narodil v r. 1922 v Ostravě. Vystudoval vodohospodářství na Vysoké škole technické v Brně. Později absolvoval postgraduální studium muzeologie na Univerzitě J. E. P. v Brně. Po vstupu do praxe pracoval jako provozní inženýr na stavbě vodních přehrad. Později po celou dobu až do odchodu do výslužby pracoval jako projektant v Báňských projektech (BPO) v Ostravě, kde se zabýval studijními a projekčními pracemi v oborech hydrotechniky, hornické geotechniky a ekologie.

Pro jeho angažovanost pro zřizování technických muzeí na Ostravsku byl zvolen předsedou Krajské odborné skupiny České vědecko-technické společnosti (ČVTS) pro dějiny průmyslu a technické muzejnictví. Do akcí na podporu vzniku hornického muzea v Ostravě se zapojil v době, kdy se definitivně rozplynuly snahy veřejnosti a Ostravského městského muzea o vybudování hornického muzea na Dole Trojice ve Slezské Ostravě, který končil těžbu v r. 1967 a byl rychle likvidován. Obdobně tomu bylo na dalších likvidovaných dolech. Naděje na zřízení hornického muzea vznikala začátkem 70. let minulého století. Šlo o důl Eduard Urx (později Anselm) v Ostravě-Petřkovicích, který byl závodem Dolu Vítězný únor (později Odra) v Ostravě, kde mělo dojít k ukončení těžebního provozu. Obavy z rychlého postupu likvidace provozních zařízení na tomto dole byly podnětem pro stoupence muzea k varovnému apelu na ostravskou veřejnost, např. pomocí tiskových médií. Podnětem bylo, že v r. 1973 byl zlikvidován a dán do šrotu na jmenovaném dole provozovaný unikátní parní těžní stroj z roku 1912.

Hep stál v čele kampaně na záchranu dolu E. Urx pro muzeum. K tomu využil kulturních kontaktů. Např. z jeho popudu Ostravský kulturní měsíčník otevřel v r. 1976 anketu: "Bude v Ostravě hornický skanzen?" V desetidílném seriálu vyjádřili svůj podpůrný názor nejen představitelé města, institucí kultury, školství a vědy ale i velký počet čtenářů. K obdobné tematice přispíval i týdeník Ostravsko karvinský horník. Kampaň podporovalo Městské muzeum.

Pod vlivem uvedených akcí a veřejného mínění byla 24. října 1978 na Národním výboru Ostravy (NVO) ustavena Komise pro vybudování muzea hlubinného dolování uhlí v Ostravě (dále jen Komise). Řízení a financování muzea mělo spadat pod sektor kultury. Předsedkyní Komise byla primátorem jmenována Ing. Darja Šteflová, náměstkyně primátora pro kulturu.

Komise byla složena ze zástupců NVO a institucí, majících spojitost s hornickou činností, Ing. Hep byl jmenován jejím členem. Sídlo komise bylo v Městském muzeu, které v součinnosti odborem kultury NVO zajišťovalo agendu, spojenou s její činností. V rámci činnosti komise byla uskutečněna řada podpůrných akcí, organizovaných Ing. Hepem.

Jednou z úspěšných akcí komise bylo vypracování v r. 1981 "Vstupní studie hornického muzea na dole E. Urx" Studie byla vypracována projekční skupinou BPO pod vedením Ing. L. Hepa CSc. Studie byla prvním báňsko-muzejním projektem svého druhu. Obsahovala mimo jiné řešení vstupních a přímo i nepřímo souvisejících otázek, spojených s problematikou přeměny dolu na muzeum. Ve studii bylo vyprojektováno rozmístění objektů muzea. Studie v součinnosti s ostatními hornickými partnery řešila umístění expozic, které se potom prakticky realizovaly. Šlo např. o expozice Geologického průzkumu Ostrava s mohutnou vrtací soupravou Cr 1800, expozice OKR-Dopravy s železničními lokomotivami a vagony, expozice OKR-Rekultivace, se zemními stroji. Tyto expozice byly po transformaci hornického muzea na Landek Park postupně odstraněny. Později se výstavba muzea realizovala, i když v omezeném rozsahu, v podstatě podle této studie, i ve zcela změněných politicko-hospodářských poměrech po r. 1989 a s malým množstvím přidělených finančních prostředků. Vstupní studie byla v r. 1987 podrobně rozpracována v investiční Studii soboru staveb hornického muzea na dole E. Urx, vypracované BPO. K realizaci investic dle studie po revoluci v r. 1989 nedošlo a to na základě záporného stanoviska ředitelství OKD.

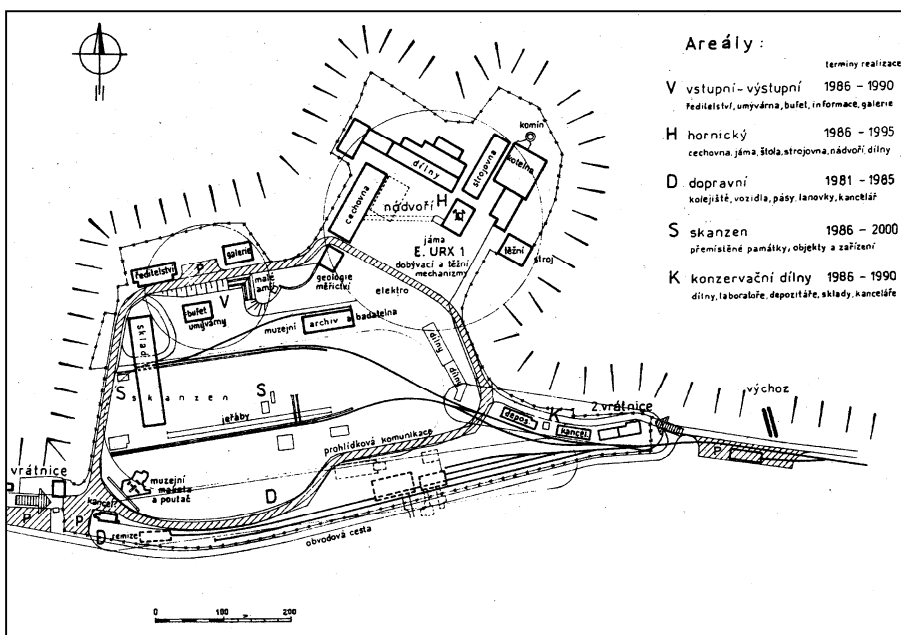
Na podporu muzea bylo uskutečněno v předstihu v r. 1985 vybudování hornické naučné stezky na vrchu Landek, kolem areálu dolu E. Urx, budoucího hornického muzea, dále kolem zaniklých důlních jam a štol a výchozů kamenouhelných slojí na povrch. Ing. Hep byl hlavním organizátorem stavby stezky, včetně projednání projektu s příslušnými orgány. Otevřena byla slavnostně 30. dubna 1985 u příležitosti oslav 40. výročí osvobození Ostravy Sovětskou armádou.

Muzejní komisi byla, na základě Hepovy studie a dalších podkladů z městského muzea vypracována dokumentace návrhu na vybudování podnikového muzea na dole E. Urx, včetně výukového účelu. Jako příklad sloužila akce realizovaná v sousedním Polsku v Zabrze, s obdobným hornickým muzejním a výukovým účelem na dole Quido a jámě Marie Luisa, spravovaná městem. Návrh byl předložen ke schválení státním ústředním orgánům paliv a energetiky, kultury a financí. Návrh byl s účinností dnem 15. srpna. 1987 schválen a Muzeu se stalo organizační součástí OKD.

Součinnost města Ostravy a provozovatele muzea OKD byla zajištěna dohodou o spolupráci mezi oběma hlavními partnery v Ostravě, tj. NVO, jako představitele státní správy a metodického řízení muzea v oblasti kultury a koncernu OKD, jako ustanoveného provozovatele. Dohoda byla uzavřena 2. 9. 1987. Na jejím základě došlo k personální záměně ve funkci předsedy muzejní komise. Místo pracovníka NVO byl do ní delegován pracovník OKD. Do jejího čela byl ustanoven pracovník OKD Ing. Stanislav Vopasek, náměstek ředitele DVÚ.

Ze strany Ing. Hepa, jako člena muzejní komise, bylo předmětem značné kritiky, vedené směrem ke stranickým orgánům KSČ ve městě a kraji, že v některých případech k plnění úkolů komise bylo postupováno nedůsledně. Předseda komise musel těmto orgánům neplnění vysvětlovat. Tím se Ing. Hep opakovaně dostával s předsedou Komise do ostrých sporů, které nakonec vyústily v nátlaku předsedy na jeho pensiování u zaměstnavatele BPO. K tomu došlo a Ing. Hep byl v Komisi nahrazen jiným zástupcem BPO.

Od té doby byly angažovanost a kritické připomínky Ing. Hepa a jeho názory na rozvoj muzea, ignorovány. Po jeho smrti jeho mimořádné zásluhy o hornické muzeum v Ostravě, pro které se angažoval téměř 20 let, nedoznaly ocenění a upadají v zapomnění.

Obrázek 1: Vstupní studie na vybudování hornického muzea na Dole Eduard Urx v Ostravě s rozmístěním jednotlivých muzejních areálů. Kresba L. Hep / A. Witosh 1981.

Profil montánních sbírek Ostravského muzea

Mgr. Kateřina Baruchová

Ostravské muzeum patří k nejstarším muzeím v Moravskoslezském kraji. Vzniklo sloučením několika muzeí v Moravské a Slezské Ostravě i Orlové v 1. polovině 20. století.

Za nejstaršího předchůdce Ostravského muzea pokládáme Bukovanského muzeum. Jeho počátky spadají do roku 1872, kdy učitel, osvětový pracovník a sběratel Karel Jaromír Bukovanský (*1844, †1932) zpřístupnil své etnografické, archeologické a historické sbírky veřejnosti v závodní škole na Salmovci ve Slezské Ostravě. Z dochovaného inventáře jeho muzea se dovídáme, že v oddíle „Hornictví“ bylo 6 položek: 1. Čáka dělníka horního s bílým peřím, 2. Hůl dělníka horního, 3. Hůl pro dozorce horního, 4. Šest druhů otevřených horních lamp a kahanců, 5. Jedenáct druhů věterek (lamp pojišťovacích – během času zde užívaných), 6. Zbytek lampy inženýra Racka v Karvině, která po explozi po něm nalezena byla. Pouze tento předmět č. 6 ze zde jmenovaných můžeme jednoznačně identifikovat v současné muzejní sbírce. V rozmezí let 1904–1907 bylo zřízeno Industrie und Gewerbe-Museum für das Ostrau-Karwiner Revier (Průmyslové a živnostenské muzeum ostravsko-karvinského revíru). Toto muzeum bylo hojně podporováno místními a okolními obcemi, velkými průmyslovými podniky a těžírství ostravskokarvinského revíru (subvence na provoz a nákup sbírkových předmětů dostávalo muzeum např. od těžírstva Severní dráhy Ferdinandovy, Larisch-Mönnichových kamenouhelných dolů, Davida rytíře Gutmanna, Městyse Karviné, Vítkovických kamenouhelných dolů, Rakousko-alpínské báňské společnosti v Porembě, Obchodní a živnostenské komory v Olomouci, Kamenouhelných dolů v Orlové-Lazech atd.). Vykazovalo výstavní a sbírkotvornou činnost, dochovalo se o něm i nejvíce pramenů.

V roce 1907 bylo založeno české Průmyslové muzeum při Průmyslové, živnostenské a obchodní jednotě v Moravské Ostravě. To se na rozdíl od německého muzea potýkalo s finančními těžkostmi a také o jeho činnosti nemáme příliš informací.

Po vzniku Československé republiky se stalo z německého Průmyslového a živnostenského muzea ostravsko-karvinského revíru dvoujazyčné Umělecko-průmyslové muzeum pro Ostravsko-karvinský revír. Jeho výstavní činnost byla z důvodu nedostatku financí omezená, ale sbírky se stále rozrůstaly.

V roce 1923 schválila správní komise města Moravské Ostravy převzetí Umělecko-průmyslového muzea pro Ostravsko-karvinský revír do vlastnictví obce a vznik městského muzea. Situace v muzeu se však oproti očekávání zhoršila. Středoškolský profesor a historik Alois Adamus (*1878, †1964) v září 1923 nastoupil na místo městského archiváře a byl vyzván vládním komisařem Moravské Ostravy Janem Prokešem, aby si pro archiv vybral z muzea, co chce. Zbytek se měl přestěhovat do dřevěných baráků z 1. světové války. Ty stávaly naproti dnešnímu sadu Milady Horákové. Byly v dezolátním stavu a přespávali v nich tuláci. Muzeum tak bylo odsouzeno k zániku. Toto rozhodnutí bylo pro prof. Adamuse nepřijatelné. Sbírkový fond byl už v té době hodnotný a vypovídající o historii Ostravska. Podařilo

se mu Prokeše přesvědčit, že město takového ekonomického významu jako je Moravská Ostrava potřebuje své muzeum. Adamus se stal i správcem muzea a zasloužil se o jeho rozkvět.

V roce 1924 získalo městské muzeum torzo sbírek Bukovanského muzea a Průmyslového muzea při Průmyslové, živnostenské a obchodní jednotě v Moravské Ostravě. O rok později začala s muzeem spolupracovat Přírodovědecká společnost v Moravské Ostravě, jejíž členové se zasloužili o vznik přírodovědného oddělení a přírodovědné části muzejní knihovny.

Dne 4. října 1931 bylo městské muzeum slavnostně otevřeno pro veřejnost ve Staré radnici v Moravské Ostravě, ve které sídlí dodnes. Z té doby se dochoval průvodce expozic, která byla rozdělena do 14 místností, ale hornická problematika zde nebyla prezentována. Situace se změnila v prosinci 1932, kdy byla k muzeu přičleněna paleontologická sbírka Dr. Ing. Václava Šusty. Pro její uskladnění byly vyrobeny speciální skříně navržené samotným Šustou. Dodnes je ve světě tato sbírka velmi ceněná, neboť obsahuje zkameněliny ze všech dolů ostravsko-karvinského revíru, mezi kterými je i 144 holotypů, exemplářů, na jejichž základě jsou popisovány stejné druhy flóry a fauny na celém světě.

Po podepsání Mnichovské dohody, v noci z 29. na 30. září 1938, získalo muzeum významný přírůstek – část sbírkového fondu muzea v Orlové. Slezská muzejní společnost v Orlové, která orlovské muzeum spravovala, jej chtěla zachránit před útoky polských nacionalistů, proto navrhla jeho sloučení jednou provždy s městským muzeem v Ostravě. V říjnu 1938 bylo narychlo převezeno z orlovského muzea vše, co se vešlo do jednoho menšího nákladního auta.

Nejtemnějším obdobím pro historii Ostravského muzea byla protektorátní léta. Městské muzeum i městský archiv, který se také nacházel ve Staré radnici, byly obsazeny ordnery (členové Sudetoněmeckého sboru dobrovolníků) ještě 14. března 1939 ve 22 hodin. Naštěstí nedošlo k rabování. Prozatímním správcem muzea i archivu byl ustanoven německý ostravský novinář, archivář a historik Richard Drapala (*1892, †1948).

V roce 1940 byla v muzeu otevřena velká výstava o historii ostravského průmyslu. V souladu s nacionální ideologií byl vynechán přínos českých a židovských průmyslníků. Tuto výstavu spolu s Šustovou paleontologickou sbírkou nechal Drapala přenést v roce 1941 do Domu umění, kde byly umístěny sbírky Hornického muzea při Revírním báňském úřadu (Museum für Unfallverhütung im Bergbaubereich k. k. Revierbergamte in Mährisch-Ostrau).

Hornické muzeum vzniklo roku 1905. Přes snahy o sloučení s jinými muzei zůstalo samostatné až do roku 1942, kdy jej Drapala včlenil do nově vzniklého Archivu dolování a průmyslu a Muzea dolování a průmyslu. Slavnostně byly otevřeny 5. 6. 1942 v bývalé I. české obecné škole chlapecké a dívčí ve Vítkovicích na rohu dnešních ulic Ocelářské a Šalounovy. Na konci 2. světové války utrpěly sbírky obou institucí velké ztráty. V Archivu města Ostravy se dochovalo několik hlášení o válečných škodách: „...*Muzejní sbírky byly, hlavně pokud se týká cennějších věcí, úplně vykradeny nebo jinam zasaňročeny... Korespondence muzejní i 3 let před německou okupací byla spálena, stejně jako inventáře a katalogy muzejních sbírek, čemuž nasvědčují spousty popelu po papíru Němci neodklizeného. ...Sbírky*

mineralogické a geologické zůstaly v bednách ve sklepeních... Sbírky botanické ušly asi pozornosti ničitelů... Sbirka vycpaných a jinak preparovaných zvířat rovněž zde zůstala... Vitřiny výstavní jsou dilem polámaný. Vše ostatní co v budově musea zůstalo, leží pod nánosem špíny a prachu. Stav sbírek paleontologických, horních a hutních nelze ještě podati, protože nezbyl dosud čas k jejich zjištění. Průmyslový archiv tohoto musea je rovněž vykraden a spálen. Stejný osud stihl také odbornou knihovnu průmyslovou.“

Po osvobození byly archiv i muzeum dolování a průmyslu spojeny a přejmenovány na Průmyslové muzeum. V roce 1950 bylo Průmyslové muzeum sloučeno s městským muzeem. Díky obětavé práci tehdejších zaměstnanců muzea byly sbírky znovu uspořádány a tvoří základ dnešního Ostravského muzea, které bylo zřízeno usnesením plenárního zasedání Městského národního výboru v Ostravě dne 21. 6. 1960. V roce 2002 byl sbírkový fond Ostravského muzea v souladu se zákonem č. 122/2000 Sb. rozčleněn do 26 podsbírek. Sbírkové předměty související s hornictvím jsou nejvíce zastoupeny v podsбірce Varia, části montanistika. V současné době ji tvoří 554 sbírkových předmětů. Z hlediska vizuálního a didaktického patří mezi nejpozoruhodnější sbírkové předměty 59 modelů důlních strojů. K nejzajímavějším patří dřevěný rumpál z 1. poloviny 19. století, tlakový stroj dolu Michal nebo modely patentů konstruktéra J. Konečného: stavítkový automat a výklopník důlních vozíků.

Nejcennější je však soubor důlních svítidel, který svým rozsahem (210 ks) a uceleností nabyl celorepublikového významu. Tvoří vývojovou řadu od hliněného kahanu a železných držáků na dřevěné louče až po elektrické lampy. Z nejzácnějších jmenujme např. olejový čočkový kahanec z roku 1860, olejovou důlní lampu „Blenda“ v kapličkovém krytu z roku 1870, benzínové lampy firmy Jermář&Comp. se zapalovačem (patent Brouček z roku 1895) a elektrickou lampu patent WüsteundRuprecht.

Jinou neopominutelnou skupinu tvoří důlní dýchací záchranné přístroje. Jde o 12 záchranných dýchacích přístrojů, 7 sebezáchranných přístrojů ad. Chloubou mezi těmito exponáty jsou přístroje firmy Dräger z přelomu 19. a 20. století.

Sbírku hornického nářadí a náčiní tvoří špičáky, dvojšpičáky, krumpáče, mlátky, kladívka, pneumatické vrtačky, utahovačky, sbíječky, oškrtý, vrtné tyče, vrtací kladiva, škrabky, železka, nasávače, dřevěné táčky. Dále to jsou měřicí přístroje jako např. manometr, metanoměr, měřič CO₂, ampèrmetr, kilowatmetr, průtokoměr a teodolit. K ochranným pomůckám horníků patří přilby, masky, rukavice a brýle. K předmětům, které se dají částečně počítat mezi umělecké, náleží švancary.

Z dvojrozměrných předmětů je třeba v prvé řadě jmenovat osobní fond akademika, báňského technika Františka Čechury (*1887, †1974) nebo knihu zápisů schůzí Spolku Horník v Moravské Ostravě z let 1875–1904. Zapomenout nesmíme na důlní mapy v měřítcích 1:5000 a 1:2000 (k nejstarším mezi nimi patří mapa důlního pole Wilczkova těžiště z roku 1829), plakáty Hornického muzea v Moravské Ostravě i návrh muzejní expozice OKR.

Průřez montanistickou částí podsbírky Varia je od roku 2009 vystaven v expozici Ostravského muzea. Hornický textil a prapory jsou zařazeny do podsbírky Textil. Nachází se zde

několik hornických uniforem – kytle s kalhotami (bohužel chybí košile, ponožky i boty) a čáky. Velmi zajímavé jsou hornické prapory a stuhy k praporům, např. prapor hornictva dolu Jindřichovo štěstí v Petřvaldě u Orlové z roku 1885, prapor se stuhou dolu Ida v Hrušově, prapor Jámy Jan Josef ze Slezské Ostravy z roku 1922, prapor hornictva Severní dráhy císaře Ferdinanda z Hrušova z roku 1883 či prapor Ústředních koksoven z roku 1878.

V podsbírce Fotografické je ostravsko-karvinským dolům vyhrazen samostatný oddíl označený římskou číslicí „L“. Obsahuje přes 2050 fotografií. Jsou zde např. zastoupeny snímky z přelomu 19. a 20. století, ale také fotografie Rudolfa Jandy, který zdokumentoval kromě dolů i kalové nádrže a haldy v 60. letech 20. století. V následujícím oddíle „LI“ jsou snímky strojního a důlního zařízení, důlních děl a práce horníků. Hornické problematiky se týkají také fotografie a pohlednice hornických kolonií (kolonie tvoří samostatný oddíl „LVI“) i fotografie haldařů a šlamařů (oddíl „LXVI“ nazvaný Sociální poměry).

Hornickou tematiku ve faleristické části podsbírky Numizmatické nalezneme na 201 předmětů, z toho na 24 medailích, 4 plakétách a 173 odznacích. Nejstarší z tohoto souboru je oboustranná čtvercová plaketa inv. č. NA-91 s nástavbou na zavěšení, která byla vyrobena firmou Georga Beyenbacha ve Wiesbadenu zřejmě v letech

1888–1889 z mosazi. Na aversu (přední straně) je ve vegetabilním a geometrickém orámování osmiřádkový německý nápis majuskulní latinkou: „SOLL“ / „DAS WERK“ / „DEN“ / „MEISTER LOBEN“ / „DOCH“ / „DER SEGEN“ / „KOMMT“ / „VON OBEN.“ Jsou to verše

z básně Friedricha Schillera Píseň o zvonu. Ve volném překladu: „Mistru-li má vzejít sláva, leč jen nebe požehnává“. Na reversu (zadní straně) je německý nápis majuskulní latinkou: „GLÜCK AUF!“. Ve vegetabilním a geometrickém orámování jsou dvě dubové ratolesti svázané mašlí do neuzavřeného věnce, uprostřed je hornický otevřený olejový kahan zavěšený na překříženém mlátku s želízkiem. Bohužel zde chybí další nápis, který by objasňoval, k jaké události byla tato plaketa vyrobena. Druhým nejstarším předmětem z tohoto souboru je jednostranná obdélná plaketa inv. č. 20 632/2, která byla vyrobena roku 1912 podle návrhu rodáka z moravského Šternberka sochaře a medailéra Hanse Schaefera (*1875, †?), který po 1. světové válce odešel do amerického Chicaga. Jedná se o bronzovou plaketu připevněnou na mramorové destičce. Plaketa upomíná na Všeobecný hornický sněm ve Vídni, který se konal ve dnech 16.–20. září 1912. Na bronzové plaketi jsou tři skupiny horníků. Skupina tří horníků v popředí jde vpravo s nářadím přehozeným přes ramena, dva drží v levé ruce kahan, skupiny po obou stranách jsou dvoučlenné. Vlevo pracují horníci v dole se sbíječkou, vpravo se špičáky. Vlevo nahoře je nad překříženým mlátkem s želízkiem dvouřádkový německý nápis majuskulní latinkou: „ALGEMEINER“ / „BERG-MANNSTAG“. Vpravo nahoře je taktéž nad překříženým mlátkem s želízkiem dvouřádkový německý nápis majuskulní latinkou: „WIEN 1912“ / „16.–20. SEP-TEMBER“.

Zbývající medaile, plakety a odznaky pocházejí až z 2. poloviny 20. století. K nejmladším patří smaltovaný odznak z obecného kovu ve tvaru štítu se zapichovací jehlou z 90. let 20. století a zlatým nápisem majuskulní latinkou po obvodu: „HORNICKÉ MUZEUM OKD OSTRAVA“.

Umělecké ztvárnění hornické tematiky můžeme nalézt v podsбірkách Kresba a grafika, Malba a Nábytek. Jsou zde obrazy a grafické listy vzniklé převážně od poloviny 19. století do konce 20. století, jejichž autory jsou např. Jakub Alt, Ferdiš Duša, Gustav Kafka, Luděk Pešek, Vilém Wünsche, Jan Václav Sládek a Vladimír Kristin. Do podsбірky Nábytek jsou zařazeny i sochy horníků z různých materiálů, např. kenelového uhlí, dřeva či sádry, autorů Jindřicha Wielguse, Ladislava Šalouna, Augustina Handzela aj. Hornická hudební tělesa a hornická hudba je částečně zdokumentována v podsбірce Muzikologické a teatrologické. Obsahuje např. i osobní fond kapelníka a ostravského skladatele Rudolfa Kubína. Ostatní předměty s hornickou tematikou jsou roztroušeny po dalších podsбірkách. V podsбірce Hodiny a hodinky jsou dvojce stolní hodiny s postavou horníka, které byly vyrobeny na počátku 20. století. Dva předměty jsou i v podsбірce Keramika. Jedná se o porcelánovou dózičku (zřejmě na zápalky) z 19. století ve tvaru horníka a porcelánovou sošku horníka vyrobenou v německé porcelánce Nymphenburg v roce 1941. (inv. č.: K-146), viz obr. na předchozí stránce vlevo.

V podsбірce Sklo je upomínkový korbel ve tvaru holínky s nápisem „Ať žije havíř FD“ vyrobený zřejmě v letech 1920–1940 z čirého skla (obr. 2). (inv. č.: 16018(7), viz obr. 2, vlevo). Zajímavostí je čtyřboká sklenice z čirého skla s úzkým hrdlem, na které je výjev z hornické práce.

Přírodní poměry v Ostravsko-karvinském revíru jsou dokumentovány v podsбірkách Botanická, Entomologická, Geologická, Paleontologická a Zoologická. V podsбірce Geologické se nacházejí minerály horniny z OKR, mezi jinými i černé uhlí. Základ podsбірky Paleontologické tvoří světově proslulá Šustova paleontologická sbírka.

Literaturu týkající se OKR a hornictví, ať už odbornou, nebo zábavné i naučné hornické kalendáře najdeme v hojném počtu v muzejní knihovně.

Sbírka Ostravského muzea se neustále rozrůstá o předměty používané na Ostravsku se zvláštním zřetelem na hornickou tematiku. Montanistická část podsбірky Varia je zakonzervovaná a čeká na vhodnější uložení v depozitáři. Ostravské muzeum prezentuje své sbírkové předměty s hornickou tematikou nejen ve vlastní expozici, ale také v expozici Slezského zemského muzea v Opavě, Národního technického muzea v Praze, Dolu Michal a Hornického muzea v Ostravě-Petřkovicích i na zahraničních výstavách, např. roku 2014 v muzeu v Košicích.

Popis fotografií:

Obr. 1 (str. 16:) Inv. č. K-146(1)

Horník, porcelán, zn. Nymphenburg, 1941, foto autorka, Ostravské muzeum

Obr. 2 (str. 18): 16018(7)

Korbel upomínkový – bota, čiré sklo, Čechy, 1920–1940, nápis: Ať žije havíř FD, foto Viera Gřondělová, Ostravské muzeum

Použité prameny a literatura:

1. BARCUCH, Antonín, BARCUCHOVÁ, Kateřina. *Umělecko-průmyslové muzeum pro ostravsko-karvinský revír v letech 1924–1935*. In: Ostrava. Příspěvky k dějinám a současnosti Ostravy a Ostravska, 21, Ostrava 2003, s. 422–447.
2. BARCUCH, Antonín, BARCUCHOVÁ, Kateřina. *Muzeum města Moravské Ostravy v letech 1935–1948*. In: Ostrava. Příspěvky k dějinám a současnosti Ostravy a Ostravska, 22, Ostrava 2005, s. 425–454.
3. SMUTNÝ, Zbyšek. *Historie hornictví. Ostravské muzeum*. Ostrava 1999, s. 31–32.
4. ŠERKA, Jozef. *Počátky a činnost německého Umělecko-průmyslového muzea pro ostravsko-karvinský revír 1902-1923*. In: Ostrava, Příspěvky k dějinám a současnosti Ostravy a Ostravska, 20, Ostrava 2001, s. 100–135.
5. VOKŘÍNEK, Pravomil. *Po stopách historie hornického muzea v Ostravě*. In: Ostrava. Příspěvky k dějinám a současnosti Ostravy a Ostravska, 17, Ostrava 1995, s. 239–255.
6. Fotoarchiv Ostravského muzea
7. Inventární a přírůstkové knihy Ostravského muzea. Rukopisy.
8. BARCUCH, Antonín, BARCUCHOVÁ, Kateřina. *Umělecko-průmyslové muzeum pro ostravsko-karvinský revír v letech 1924–1935*. In: Ostrava. Příspěvky k dějinám a současnosti Ostravy a Ostravska, 21, Ostrava 2003, s. 422–447.
9. BARCUCH, Antonín, BARCUCHOVÁ, Kateřina. *Muzeum města Moravské Ostravy v letech 1935–1948*. In: Ostrava. Příspěvky k dějinám a současnosti Ostravy a Ostravska, 22, Ostrava 2005, s. 425–454.
10. SMUTNÝ, Zbyšek. *Historie hornictví. Ostravské muzeum*. Ostrava 1999, s. 31–32.
11. ŠERKA, Jozef. *Počátky a činnost německého Umělecko-průmyslového muzea pro ostravsko-karvinský revír 1902-1923*. In: Ostrava, Příspěvky k dějinám a současnosti Ostravy a Ostravska, 20, Ostrava 2001, s. 100–135.
12. VOKŘÍNEK, Pravomil. *Po stopách historie hornického muzea v Ostravě*. In: Ostrava. Příspěvky k dějinám a současnosti Ostravy a Ostravska, 17, Ostrava 1995, s. 239–255.
13. Fotoarchiv Ostravského muzea
14. Inventární a přírůstkové knihy Ostravského muzea. Rukopisy.

Den otevřených dveří na Dole Bezruč přilákal stovky návštěvníků

Ing. Libor Jalůvka, MBA

Odštěpný závod ODRA státního podniku DIAMO se připojil k oslavám výročí 750 let Ostravy a v sobotu 9. září zpřístupnil pro veřejnost areál Dolu Petr Bezruč (dříve Terezie) ve Slezské Ostravě, který byl nejhlubším uhelným dolem v OKR a letos pomyslně slaví 175 let od založení.

Obr. 1: Výstup na těžní věž byl hlavní atrakcí akce

Areál dolu a opravené objekty kulturních památek si přišlo prohlédnout 760 lidí všech věkových kategorií. Mimořádnou příležitost vystoupat po kovové konstrukci na sdružené těžní věži jámy Terezie a vidět město i okolí z jednoho z nejvyšších míst v Ostravě využilo 270 lidí, tedy zhruba třetina návštěvníků. Přestože foukal silný vítr, na výstup po železných schůdkách se vydala i řada důchodců i malých školáků. Nejstaršímu účastníkovi bylo 75 let, nejmladšímu 7 let. Odměnou za námahu s trochou odvahy byl krásný rozhled a pohled nejen na město Ostravu ale i široké okolí, včetně elektrárny v Dětmorovicích nebo Beskydských vrcholů. Všechny účastníky jistili důlní záchranáři a pracovníci státního podniku, celkem se jich na organizaci podílelo 17.

Při útlumovém programu v ostravské části revíru byla na dole Petr Bezruč ukončena těžba 30. 6. 1992 a obě jámy byly v letech 1993-1994 zasypány. Dominantní kladivová těžní věž byla v srpnu 2002 odstraněna. Z památkově chráněných objektů zůstala zachována pouze jámová budova a sdružené vzpěrové těžní dvojvěží z let 1902 a 1917, strojovna těžního stroje č. 1 a strojovna pomocného těžního stroje s elektrickým pomocným těžním strojem z roku 1914 od výrobce Siemens-Schuckert.

Obr. 2: Akce umožnila i setkání hornických pamětníků

Příležitost navštívit uzavřený důl využily také desítky bývalých řadových i vedoucích pracovníků šachty, a také 27 členů KPHMO. „Já jsem tady strávil prakticky celý život, nastoupil jsem po maturitě, kdy se ještě hodně pracovalo manuálně, později jsem si udělal vysokou školu a končil jsem jako vedoucí přípravy výroby v roce 1992. Zažil jsem tady těžkou práci, politické vězně, kamarádství. Byl jsem doslova úplně poslední, zamkl jsem a konec. Pak jsem přešel na Jeremenko, ale dodnes bydlím tady za rohem, kde měli zázemí záchranáři,“ vyprávěl emotivně Přemysl Pekárek a potvrdil, že na Bezručce se těžilo v největší hloubce v revíru, přesahující 1300 metrů. „Já jsem měl z toho horka pokaždé plné boty vlastního potu,“ vzpomínal.

Kvalitní uhlí se v tomto dole těžilo 150 let

Důl byl založen přímo u silnice z Moravské Ostravy do Michálkovic, jako mělký. v roce 1842. Jeho zakladatel Josef Gross, tehdejší centrální ředitel Vítkovických železáren (Vítkovické horní a hutní těžířstvo), důl založil ve vlastní režii a pojmenoval ho po své manželce. Krátce po založení důl prodal Salamonu Mayeru Rothschildovi, vlastníku Vítkovických železáren. V roce 1862 byl přebudován na hlubinný a připojen na Báňskou (též Montánní) dráhu a v následujícím roce vybaven parním těžním strojem. V 60. letech minulého století prošel rekonstrukcí a přestavbou a byla vyhloubena druhá, vysocekapacitní těžní jáma.

Za dobu své existence Důl Terezie (Petr Bezruč) vytěžil více než 60 milionů tun uhlí z hloubky přesahující až 1350 m. Uhlí z dobývacího prostoru Slezská Ostrava patřilo, díky jeho mimořádné koksovatelnosti, k nejvíce ceněným druhům uhlí.

Mezi návštěvníky byli i rodiče s dětmi. „Vyzazili jsme se synem na výlet a moc se nám to líbilo. Bydlíme nedaleko, ale poprvé jsme měli možnost podívat se až nahoru na věž. Průmysl k našemu městu patří, takže nám jsou technické památky docela blízké,“ řekl asi 40letý tatínek z Ostravy Martin Urbančík.

Kromě výstupu na věž připravil závod ODRA pro návštěvníky promítání archivních filmů, výstavu snímků ostravského fotografa Borise Rennera a informačních panelů z výstavy „Uhlí na Ostravsku. Činnost a hornické tradice KPHMO“, které zpracovali členové Klubu přátel hornického muzea a Nadace Landek. Tyto panely byly nejdříve vystaveny v Senátu ČR a teď jsou postupně prezentovány v různých organizacích Moravskoslezského kraje, např. v národní kulturní památce Důl Michal, v městském archivu v Karviné, v Hornické expozici v Havířově atd.

V rámci této akce měla premiéru i ukázka digitálního modelu podzemí dolu Petr Bezruč, který sestavil Národní památkový ústav z archivních písemných materiálů a starých map. Atmosféru po celý den zpříjemňovaly písničky kytarového dua Mendoši.

Návštěvníci se zajímali také o celkové využití areálu šachty. Státní podnik Diamo má na starosti již jen malou část areálu s kulturními památkami. Ostatní objekty byly buď zbourány, nebo se pro ně našlo nové využití a podniká tam 14 firem a zdravotní pojišťovna.

Závěrem lze konstatovat, že tato akce významně obohatila oslavy 750. výročí založení Ostravy, byla podnětem pro setkání pamětníků a připomenula mladé generaci hornickou historii města.

Zajímavá přednáška Ing. Petra Kaisara

Jiří Vaněk

V úterý 5. září 2017 přednesl v Kulturním domě v Ostravě-Petřkovcích Ing. Petr Kaiser zajímavou přednášku s názvem *Vojenské letectvo AČR, charakteristika a popis letadla.*

Autor nám poskytl z přednášky výtah, který uvádíme:

„Československá lidová armáda se do roku 1989 skládala ze Západního a Východního okruhu, které byly tvořeny vševojskovými armádami. Celkový počet jejích příslušníků, včetně vzs, v té době činil 200 000 osob. V současné době má Armáda České republiky 23 tisíce vojáků z povolání a 8 000 občanských zaměstnanců.

Vojenské letectvo do roku 1989 tvořila 7. Armáda PVOS (2 divize) a 10. Letecká armáda s 2 divizemi a samostatnými útvary, které byly dislokovány na 15 letištích po celé republice. V současnosti je vojenské letectvo rozmístěno na 3 leteckých základnách: Čáslav - bojové letouny, Náměšť nad Oslavou – vrtulníky, Kbely – dopravní letouny).

Obr. 1: Letoun L 159 Alka a jeho výzbroj

Další část přednášky byla věnována popisu současných letadel. Konstrukce letadla je tvořena drakem (trup; nosná plocha; přistávací zařízení; řízení; pohonná jednotka; letadlové soustavy; elektrické, speciální a avionické vybavení letadla; výzbroj (kanonová, raketová, bombardovací) a záchranné prostředky. Konstrukční řešení a vybavení vojenských letadel umožňuje jejich provoz za jakýchkoliv povětrnostních podmínek, ve dne i v noci.“

Přednášející prokázal rozsáhlé odborné znalosti, jež využili posluchači k řadě dotazů, které byly beze zbytku zodpovězeny.

Vernisáž výstavy pod názvem „Poznej Havířov“

Ing. Jaroslav Kubánek

Dne 16. 10. 2017 se uskutečnila ve Společenském domě Reneta v Havířově, ve Stálé výstavní expozici „Historie psaná uhlím“, vernisáž výstavy „Poznej Havířov“. Výstavu zahájila kurátorka výstavy Bc. Michaela Kroupová, která poděkovala Nadaci Landek Ostrava za finanční příspěvní na uskutečnění výstavy.

Obr. 1: Bc. M. Kroupová zahajuje vernisáž

Přítomné seznámila s tím, jak bylo nutné po 2. světové válce obnovit zničený průmysl a rekonstruovat doly. Proběhl nábor do dolů - Lánská akce a byla potřeba výstavby nových bytů pro OKR. Od roku 1952 probíhala výstavba podle projektu ostravského Stavoprojektu.

Byla vypsána soutěž na název nového města. Padly návrhy jako: Baníkov, Brigadov, Miskov, Gavlasov, Havířovany, Ostravograd, Rubačov, Uhlov atd. Zvítězil návrh pana Aloise Macury z Ropice – „Havířov“. Pak 4. prosince 1955 byla Havířovu udělena městská práva a konaly se volby do MNV.

Jádro Havířova bylo postaveno ve stylu socialistického realizmu, zkráceně SORELA. Bylo orientováno na sovětské vzory, používané ve všech zemích RVHP, ale fasády byly zdobeny výtvarnými prvky z jihočeské renesance nebo pracovními motivy z ostravského prostředí: doly, hutě, strojírenství. Převládají sgrafita a sochařská výzdoba, mozaiky, zdobené portály vchodů, ozdobné mříže a kovaná zábradlí. Po roce 1955 došlo k politickým změnám a k úsporným opatřením. Začaly se vytvářet uzavřené bloky domů s dvorky. Celá oblast SORELY je dnes vysoce ceněná svým nadčasovým urbanistickým řešením.

V dalším období se začaly budovat restaurace a obchodní sítě. Později Havířov proslul tím, jak postavili na náměstí sochu Lenina, lidé si dělali legraci, že je správně umístěna, protože hledí a ukazuje do Budoucnosti (což byl název obchodního domu Budoucnost dnes ELAN). Nakonec byl Havířov zabezpečen i lékařskou péčí a kulturními domy.

Přítomným byl promítnut historický film, který je majetkem města Havířov. Na závěr vernisáže poděkoval organizátorům výstavy za její přípravu a přítomným za účast předseda havířovské pobočky Klubu přátel hornického muzea Ostrava Ing. Jaroslav Čihař.

Obr. 2: Předseda havířovské pobočky Klubu J. Čihař při závěrečném poděkování

Rozdílný přístup k černouhelnému hornictví

Karel Slíva

1 V Horním Slezsku se zakládá nový černouhelný důl

Společnost Tauron wydobywiec přejala 18. září pozemek pro hloubení nové jámy Grzegorz v areálu Dolu Sobieski v Jaworznie. Těžba uhlí touto jámou má začít v roce 2023 (rok konce OKR). Náklady výstavby mají dosáhnout 550 milionů zlotých.

Slavnosti předání pozemku a vytýčení osy jámy se zúčastnila předsedkyně polské vlády Beata Szydło. Zdůraznila důležitost investice pro důl, společnost Tauron, město Jaworzno a region, ale i pro polský stát a jeho hospodářství.

Podle předsedkyně polské vlády je hornictví pro Polsko mimořádně důležité. „Bude to ale moderní hornictví, které budujeme“. To prohlásila při příležitosti srpnových Trhů Hornictví, Energetiky a Hutnictví, Katowice 2017.

Ze zprávy Polské tiskové kanceláře volně přeložil Karel Slíva.

2 Poslední černouhelný důl v Porúří končí.

Podle Hospodářských novin zpracoval Karel Slíva

Konec těžby černého uhlí v německém Porúří se blíží. Aktivní je v oblasti už jen důl Prosper Haniel u města Bottrop. Ale i ten bude v roce 2018 po více než 150 letech uzavřen. Vláda spolkové země Severní Porýní–Vestfálsko se poté chystá jej přeměnit na přečerpávací vodní elektrárnu.

Ta by měla sloužit jako velká baterie, do níž se bude ukládat přebytečná energie z obnovitelných zdrojů, především větrných elektráren a solárních panelů. Těch v nejlidnatější spolkové zemi Německa, v souvislosti s utlumováním těžby černého uhlí, výrazně přibývá. Ne vždy ale fouká vítr a svítí slunce. Proto je nutno mít záložní zdroj energie.

Součástí elektrárny budou dvě nádrže, umístěné v různé hloubce dolu s výškovým rozdílem 560 m. Při přebytku energie se bude voda jejich prostřednictvím čerpat do horní nádrže.

Odtamtud se naopak při nutnosti výroby elektrické energie bude přepouštět do spodní nádrže a průtokem přes turbinu, umístěnou na tlakovém potrubí, bude vyráběn elektrický proud.

Podle studie ze srpna 2016, na jejímž vypracování se podílely mimo jiné univerzity v Duisburgu, Essenu a v Bochumi a těžařská společnost RAG, je důl Prosper Haniel ideálním místem pro přestavbu na přečerpávací elektrárnu, a to jak z hlediska technického řešení, tak i geologických poměrů v dole. Výkon elektrárny se dvěma turbinami má být 200 MW. Její kapacita by měla stačit k napájení asi 400 tisíc domácností.

Poznámka Redakční rady Hornického zpravodaje:

Na úterý 2. února 2016 zajistila ostravská pobočka Klubu přátel hornického muzea velmi působivou odbornou přednášku. Uskutečnila se v KD Petřkovice a v našem zpravodaji pro IV. čtvrtletí 2015 byla včas avizována pod názvem „Alternativní využití uhelných dolů po ukončení těžební činnosti – prezentace přečerpávací vodní elektrárny na Dole Jeremenko.“

Přednesl ji osobně předseda představenstva a generální ředitel FITE, a. s. Ing. Pavel Bartoš, který ji rozdělil do dvou částí:

V její hlavní části se věnoval unikátní vodní elektrárně o výkonu 650 kW na bývalém hlubinném dole Jeremenko v Ostravě-Vítkovicích, která byla uvedena do provozu v červenci 2015.

„Jedná se o aplikaci klasické přečerpávací elektrárny. Její specifikace je v tom, že jsme měli myšlenku a odvalu nainstalovat potřebné zařízení do bývalého dolu a využít výšky asi 580 m v jámě, ve které padá důlní voda speciálním potrubím a pohání turbinu, která roztáčí generátor, který vyrábí elektrickou energii.“

Je to výzkumné pilotní pracoviště, které zatím nemá ve světě obdoby a na kterém se v praxi ověří mnoho zatím teoretických poznatků“ řekl ředitel FITE a hlavní autor projektu Pavel Bartoš.“

Realizace trvala čtyři a půl roku a bylo na ni vynaloženo 79 milionů Kč. Z toho 52 milionů uhradila státní dotace.

Přednáška se setkala s velkým ohlasem u posluchačů a po ní následovala neobvykle dlouhá diskuze

Věříme, že při výstavbě obdobné elektrárny, ale daleko větších rozměrů a kapacity v Německu, bude využito i poznatků, získaných v Ostravě.

Povídky starého fonendoskopu 1:

Šak to stálo za to

MUDr. Pavel Dlouhý

„Františku,“ volal doktor Čenský doktoru Součkovi, „pošlu ti na standart jednoho infarkta z jipky. Je už mimo akutní nebezpečí, tak si ho tam vem na doléčení. Máš místo?“ „Jo, zatím mám, tak ho Zdeňku pošli.“ Za chvíli přivezli na II. poschodí Antonína Nečase, který prodělal akutní infarkt spodní stěny a byl již vcelku dobrý. „Dejte ho na šestku,“ volala staniční Růža na sanitáře Otu Trčku, který Tonda Nečase vzal.

Při příchodu na šestku Tonda Nečas slušně pozdravil a představil se ostatním spolutrpite-lům. Pan Chlup, senior pokoje, jej přivítal slovy: „Tož tě synku vítáme z toho kriminálu mezi lidí!“ (Pan Chlup totiž také před nedávnem přišel z jipky a tamní pobyt bral jako omezování osobní svobody.) „Doufám, že seš rád, že ses konečně dostal mezi normální lidi, do dobré společnosti. Tady je aspoň trochu té srandy a jsme tady samý slušný lidi.“ „A co ty vlastně děláš?“ otázal se Tondy Nečase pan Svoboda.

„No, chlapi, já su zedník, brigádník. Pocházám od Hradiště a tady stavím nové byty.“

„My jsme tady taky samý dělníci“ pravil pan Chlup. „Tady Pepa je horník, já dělám elektrikaře a pan Straka je hutník v důchodu. „Jakýpak hutník, já jsem valcář“ povídá pan Straka. „Já jsem dělal válcovaný plechy ve Vítkovicích. Však tam taky bylo pěkně horko, až jsme se potili jako dveře od chlíva. To tady pan Votoček, to je bývalý obchodník, ten si seděl pěkně v pohodě v krámu, zatím co my se potili v horkém provozu.“ „Tak prr, panstvo, to tedy ne!“ ozval se pan Votoček. „Já jsem řezník a začínal jsem pěkně od piky. A můžu vám teda říct, že bourání masa není žádnéj med. Co jsem se natáhal těch půlek prasat a hovězího, to je panečku nějaká váha a ne jako u vás v huti, kde to všechno za vás tahaly jeřáby! A v krámě musíte navíc být v pěkný zimě, aby se vám to maso nezkažilo, takže si tu teďkom léčím revma z toho věčného prochlazování. A to byste se mnou určitě neměnili“.

„Prosím vás“ pravil Pepa Svoboda, „to máte beztak tu dnu, tu šlechtickou nemoc, co je z přejídání masem a z dobrého bydla a ne revma. Tu mívají ti angličtí lordové a jiný nóbl lidi.“ „No, to ste teda uhod“, ozval se pan Votoček. „Já se zrovna přežírám masem! Vždyť já se na maso nemůžu ani podívat! Já už dlouho jím jenom ryby a drůbež a jen občas si dám takovou malou kotletku, abych nezapomněl, jak vepřové vypadá.“

„No ještě začínajte s těma chutěma! Já bych jed jak ten Baloun ve Švejkovi, jen kdyby mě tu někdo něco dones“, ozval se smutně pan Straka. „Já si o tom můžu nechat jenom zdát“, dodal. O panu Strakovi bylo známo, že je delší dobu vdovec a děti má daleko. A tak mu opravdu neměl kdo nosit nějaké dobroty.

„Počkejte, chlapi, dneska odpoledne za mnou přijde Maruška a donese řízky. Tak esli budete mět chuť, tož vám nabídnú“ děl nově příchozí pacient Tonda. „To víte, na jipce se to jest nesmělo, tož si to mosím vynahradiť“.

Odpoledne o návštěvách přicupitala Tondova Maruška s kastrolek plným řízků a tak se nakonec dostalo na všechny. I pan Votoček, který tvrdil, že maso nejí, je zblajznul jako malinu a jen se olizoval a koukal, jestli nějaký ten řízeček nezbyl.

Ostatní pacienti měli také návštěvy a dostali leccos dobrého, ale na Maruščiny řízky nikdo neměl. Maruška chodila na návštěvy pravidelně denně, sedávala na Tondově posteli a amilovaně koukala na Tonda, jak mu chutná. Pan Straka se po návštěvách nechal slyšet, že Tonda má takovou hodnou paničku, která ho tak láskyplně opečovává, že si ji snad ani nezaslouží.

„No to si můžete chlapci dobře vybrat“ nechal se slyšet Tonda. „Láska je láska, jak sa zpívá v tej písničke“. Pan Straka si jen trpce povzdychl, polkl nalačno a zavzpomínal, jak mu nebožka také dělávala voňavé řízečky, dobré koláčky a buchty.

„Jo, to byly časy.“ Až mu oči zvlhly při těch vzpomínkách na zesnulou manželku.

Trochu Tondovi i záviděl, když přicupitala Maruška s tlačenkou, domácí sekanou a tajně podstrčeným plzeňským prazdrojem. Pan Straka jen smutně koukal a v hloubi duše záviděl. Tonda však nebyl škrob a vždycky se s kamarády rozdělil.

Za týden, ve středu o návštěvách, kdy měl již Tonda volný pohybový režim a mohl jít mimo oddělení, vytratil se s Maruškou do nemocniční zahrady. Na pokoji zůstal jen pan Straka, který nikoho nečekal a tak seděl a četl. Kolem čtvrt na čtyři se na pokoji objevila statná panička, venkovsky oblečená, s demižonem červeného vína a s taškou plnou dobrot.

Ptala se po Tondovi Nečasovi a divila se, že není na pokoji. „Tonda?“, odpověděl pan Straka, „ten šel se svou paní na procházku do zahrady, když je tak pěkně.“

„Co to povídáte, člověče, s jakú svojú paní? Já su jeho paní a jedu za ním až od Hradišťa a vezu mu plno jídla a pití, aby tady neumřel hladu. Kde ten dareba je? Esli tu má zas nějakú fiflenu, tož ať si mňa nepřeje, proutník jeden! „a výhružně se postavila do bojovné pózy, za kterou by se nemusel stydět ani římský válečník.

„Tož dozvím sa, kde teda je?“ a přistoupila nebezpečně blízko panu Strakovi. Ten dostal z báby strach, protože zůstal na pokoji sám a polekal se výhružného vzhledu herdekbaby ze Slovácka. „No,“ vykotal ze sebe konečně pan Straka „asi se šel projít někde do zahrady, když je venku tak pěkně.“

Někde ho tam najdete.“ „Já mu dám zahradu! Esli ho tam načapám s nejakú babu, tož je s ním ámen! Ať si mňa nepřeje!“ dodala Nečasová a vykročila rázným krokem na chodbu.

„Šak já si teho děvkařa najdu!“ ozývalo se ještě z chodby. Konečně se dupot jejich bot ztratil v šumu korzujících návštěv. Pan Straka si oddechl, neboť dostal z báby strach, aby mu ještě nějakou taky nevlepile, jak byla rozparáděná. Nechtěl ani pomyslet na to, co se asi odehraje v zahradě.

V nemocniční zahradě se pak strhla velká mela. Opravdová paní Nečasová načapala Tonda s jeho přítelkyní v intimní situaci na lavičce za keříkem. Co se dělo pak, dozvěděli se ostatní pacienti jen z vyprávění pana Votočka, který náhodou seděl na vedlejší lavičce a byl tak nechtěným svědkem tohoto dramatu z bezprostřední blízkosti. Skutečná paní Nečasová,

kteřá byla od Uherského Hradiště a neohlášeně přijela manžela navštívit, napadla nepravou paní Nečasovou s takovou vervou, až červené víno stříkalo z demižonu na všechny strany a paní Maruška, pravým jménem Konečná, skončila s četnými pohmožděninami na zdejší chirurgické ambulanci. Tonda nestačil zasáhnout, protože byl náhlým se zjevením své právoplatné manželky tak zaskočen, že nebyl schopen slova.

Pěstní souboj skončil jednoznačným vítězstvím paní Boženky Nečasové ze Slovácka, která byla o hlavu větší a minimálně o 30 kg těžší než její ubohá sokyně. Paní Nečasová si Tonda chytila pod paží a vítězoslavně si jej odvěkla z bojiště. Maruška, která vzhledem ke své tělesné konstituci byla předem odsouzena k porážce, skončila s četnými pohmožděninami, jak již bylo řečeno, na chirurgii. Ještě hodnou chvíli se pak zotavovala v ambulantní čekárně z toho šoku. Se sežmoulaným kapesníčkem v ruce, promočeným od slz a s pukajícím srdcem se potom pomalu belhala k domovu. „Ten nevděčník, ten zrádce!“ hořekovala a zatínala pěstičky. Ani se mě nezastal, ani mě nebránil! A ta bába jak kyrysni! Chudák Tonda, ten musí být doma pěkně pod pantoflem. Ale dobře mu tak!“

Zatím se v nemocniční zahradě mezi kvetoucími keři udobřoval Tonda s Boženkou. Naslivoval jí hory, doly a když jí svatosvatě slíbil, že už se na žádnou ženskou ani nepodívá, dostal vytouženou tašku s jídlem a demižón se zbytky červeného Vavříneckého, které zkrápěly místo urputného boje.

Když přišel Tonda na pokoj, všichni už věděli, co se přihodilo. A tak, aby si Tonda přátele udobřil a aby smyl ten nepříznivý dojem z dnešního odpoledne, počastoval všechny zbytky Vavřínečku. Když si všichni na pokoji přitukli na zdraví, prohodil Tonda k chlapům: „No, hoši, vy ste mně to pěkně zavařili. Dyť sem z teho měl málem rozvod! To ste mně nemohli dát vědět, že tu přijela tá moja?“ „Tondo, ty hrome, copak někdo z nás věděl, že Maruška není tvoje žena? Dyť se kolem tebe měla jako opravdovská paní Nečasová!“ odtušil pan Straka. „A navíc sem byl rád, že sem od té tvé paničky taky nějakou nechyt, jak byla rozparáděná“. „Ale chlapi, dyť já su tady enem na brigádě na stavbě. Bydlím na ubytovně a Maruškou sem sa poznal na taneční zábavě. A protože jí umřel manžel, tož sa na mě upnula. Tak co sem měl dělat? Tož sem ju trochá utěšoval a ona byla ráda, že má chlapa a že sa može o nekeho starat. Ale já včil mám s brigádú utrum a budu doma pod dohledem, jak v kriminále. Ale víno vám, chlapi, pošlu, to sa nebojte. Alespoň sa temu vínu budu moct doma víc věnovat“

A tak toto dramatické odpoledne skončilo nakonec „happyendem“.

Jenom Tonda musel Marušce zaplatit bolestné, které na chirurgii vypočítali na dva tisíce korun.

„No, šak to stálo zato“ pomyslel si Tonda.

Svatební koláče (hornická pohádka)

Marie Szottková-Bergerová

Když se v katastru obce Michálkovice našlo černé uhlí, bylo v této dosud zemědělské oblasti zahájeno hloubení prvních dvou jam. Psal se rok 1843. První se jmenovala Ferdinand a po několika letech zanikla. Druhá dostala jméno Michal podle významného báňského odborníka Michaela Layera.

Po druhé světové válce byla šachta přejmenována na Důl Petr Cingr. K původnímu názvu Michal se vrátila koncem minulého století. Dnes je to národní kulturní památka, kde návštěvníci mohou obdivovat zachované původní prostory jako známkovnu, řetízkovou šatnu, koupelnu nebo cechovnu a lampovnu.

Zvědaví turisté v tichosti postojí tam, kde havíři trávili převážnou část svého života. Co už však nepoznají, je ruch a pracovní povyk, které kdysi vracely vysoké stěny několikanásobnou ozvěnou. A bývalo tu rušno, ve třech směších se tu střídaly stovky havířů.

Zároveň s hloubením jam se začaly stavět domky kolonií: Na Michalce, Stará, Ferdinanda, Petrská, Josefská, Janská. Kolonie začínaly ožít prvními přistěhovalci, netrvalo dlouho a na plátcích mezi domky se batolily první děti.

Ale pro čilý ruch na povrchu nesmíme zapomínat na to, co se dělo v důlních chodbách a pracovištích. I tam byli noví obyvatelé. Neznámo odkud, přistěhovali se na důl Michal permoníci. Tito skřítky považovali za svou povinnost chránit nové havíře před nebezpečím úrazů, zadušením metanem i dalšími nepříjemnostmi, o které v dole není nikdy nouze. Blikotavými světýlky varovali havíře před závaly.

Také se těšili na drobné zlomyslné kousky, kterými chlapy občas pozlobili. Nebylo v tom nic zlého, jen tak pro ukrácení dlouhé chvíle, aby šichta rychleji ubíhala. Ale běda tomu, kdo se jim samotným vyškleboval, nevěřil na ně nebo je hanobil. Tomu pak vyvedli něco, na co dlouho vzpomínal. Neboť permoníci, jak byli dobrosrdeční, tak byli také marniví a pyšní.

Třežbaže to byli malí mužíčkové, na své cti si velmi zakládali. Sedávali schováni za různými balvany, dřevěnými stojkami a pilíři nebo hromadami hlušiny. Pozorovali havíře při práci nebo u svačiny a moc dobře věděli, o čem se baví. Podle toho potom jednali. Tvořili malá společenství a stejně jako horníci, i oni měli svého předáka. Na dole Michal se jejich předák jmenoval Ignác. Byl o celé tři centimetry vyšší než ostatní skřítky a měl mezi nimi značné slovo i vážnost.

Tak se stalo, že při jedné takové svačinové besedě, ukryti za dřevěným pažením, vyslechli permoníci tento hovor: „Tak co, Vincek, zas němaš svačinu?“, ptal se havíř Ferda vysokého

mládence, který jim byl do osádky přidělen asi před rokem. „Co by, mám!“, ohradil se tázaný a vybalil z hnědého sáčku dva tenké krajíčky suchého chleba.

„To je svačina? Ani psi by to něžrali. Z toho maš měť svaly a silu pro robotu v havirně?“, začínal se rozčilovat Ferda. „Nemá doma manželku, nemá svačinu.“ „Starejtě se o sebe,“ odsekl Vincek a začal žvýkat suchý chleba.

„Tak to ni! Tudyk sme jedna rodina, sme jeden za druhého zodpovědni. Jak buděš slaby, hned možeš přijít k urazu!“, pokračoval v debatě Janiš. „Tak dost řeči. Kdy buděš svatba? Ta tvoja Tereзка už čeka nejmeněj tři roky, esli ni delej,“ zaútočil znovu Ferda.

„Synci, nemožu se eště ženit. Vyschla mi studna na dvorku, musim se najprv postarat o odu. Nemam na svatebni šaty, kněza, hostinu, hlavně na svatebni kolače.“

„Tak v tym je ten problem?“, zazpíval posměšně Francek, přezdívaný Motýl. „My už sme mysleli, že se ti Tereзка přestala líbit a že maš jinu robečku.“

Vincek nešťastně kroutil hlavou a permoník Ignác byl překvapen, jaké ti lidé mají divné starosti. Ale jak se tak díval mezerou mezi dřevy na havíře Vincka, zdálo se, že ho to docela trápí. A začal přemýšlet, jak by mu mohli permoníci pomoci. Měl Vincka rád. Byl to slušný a velice pracovitý mládenec, i když mu už táhlo na třicet let. A to už by se měl asi oženit, pomyslel si Ignác.

Havíři se mezitím usnesli, že Vincek žádný sváteční oblek nepotřebuje. „Tonda, postavou ti podobny, ti pojča svoju uniformu a farař žadne peníze za oddavky něvybira. Ze dřevíšta dotahnem par prken na jidelni stoly a každý v bandasce donese trochu toho piva a cosik na zub. Janiš zahraje na garmošku svadebni pochod a možeš se ženit,“ dokončil svou dlouhou řeč Ferdiš.

„Ale co kolače? Svadebni kolače? S povidlama, makem, tvarohem, posypame cukrem. Svadba bez kolaču neni svadba,“ smutně urgoval Vincek. „Tak to ta tvoja budě první, a basta. Až nas pozveš na křtiny, može je ta tvoja Tereзка pro nas napect. Včil se obejdem. Že, chlapci?“

Ujednáno, uděláno.

V neděli za deset dnů ohlásil farář Papřok při mši svaté, že do stavu manželského vstupují havíř Vincek Kubásek, horník na jámě Michal a Terezie Hrudková, dělnice na dřevíšti – tamtéž. Svázal manželům ruce štolou a popřál jim mnoho štěstí do nového života. Za veselého pochodu harmonikáře Janiš se ubírali novomanželé v čele průvodu své osádky na dvorek Vinčkova domku, celého vyzdobeného chvojím a věnci z lučního kvítí. V závětrí pod lipkou stály stoly, vyrobené z prken z dřevíště. Ale co to?!

Když přišli svatebčané blíž, nemohli uvěřit svým očím. Desky pokrývaly bílé ubrusy a na nich – ach bože, božičku, lahůdky, jaké snad mají jen v panských domech o největších svátcích. Mísy do zlatova vypečených kuřat, tácy lákavých jeltek a jitriček i kousky šťavnatého vepřového masa pro ty nejmlsnější huby.

Ošatky lákavého čerstvě upečeného chleba a zázrak zázraků – svatební koláče. Kulaté jak terče slunečnic s povídky švestkovými, hruškovými, mákem, tvarohem, jablky, sypané práškovým cukrem jako čerstvě napadeným sněhem.

Nemohli se vynadávat na to boží požehnání a nepřestali uvažovat, kde se tady ta hostina vzala, dokud si Terezka nevšimla kartičky opřené o ošatku s chlebem, na které bylo napsáno starodávným písmem: „Terezko a Vincku, hodně štěstí vám přejí permoníci z dolu Michal.“

Teprve teď se všem ulevilo a hostina se spustila jako lavina písku. Chlapi čepovali pivo ze soudku do sklenic ze silného zeleného skla, které stály připraveny opodál.

No, to vám byla svatba! Každý si bral, na co měl chuť, tváře svítily mastnotou a oči potěšením. Také se pilo, zlatavého moku jako by ze soudku neubývalo. Kdo šel kolem, dostal svatební koláček, jitrničku nebo kuřecí nožku. Bezzubé stařenky si namáčely koláčky do piva a velice si libovaly, že takovou svatbu dlouho nezažily. Blahořečily permoníkům a s potěšením se dívaly, jak mladí při akordeonu tančí. Dlouho do noci trvalo to veselí, nikdo neodešel bez výslužky, dokonce i toulaví psi a potulné kočky si pochutnávali na pečeném mase nebo jelítku.

Byli by si lidé o té svatbě dlouho povídali, kdyby jejich zájem neupoutala příhoda jiná. Když Vincek v důlní chodbě hlasitě děkoval permoníkům za krásnou oslavu, položil na kámen výslužku. Tušil, že tam Ignác nejčastěji přebývá.

Jeden z haviřů, jistý Kuba, mu na to řekl: „Nikdy něuvěřím, že tu hostinu zařídili jacisi skřítci, nějací permoníci. Nechce se mi věřit, že tu vůbec kajsi jsou. To je taka povídačka pro děcka, a ni pro dospělé chlapy. Možna pro ty, co si fest popiju v hospodě. No řekni, žes měl odložene peníze a nechtěl si je s nama utratit. Ale jak sme tě vyhecovali, tak už si musel pustit chlup. Styděl ses za svoju lakotu, tak si to hodil na jakesi skřety, co?“

Vincek se s ním nehádal. Řekl mu, že si může myslet, co chce, ale on i jeho Terezka na permoníky věří, a budou v této víře vést i své děti.

„No tak uvidíme,“ nedal se odbýt Kuba. „Za měsíc budu mět ti tvoji skřeti možnost mi dokázat, že skutečně na šachtě bydlí, a že davaju haviřum o sobě vědět. Budu se teč ženit. Ta moja Apolena byla z te vaši svadby cela vyjevena. Tež by take pohoštění chtěla na naši svadbě mět. Ale neumi to tak ugotovat ani nachystat. Hlavně ty svadebni kolače. Tež nam přijde na svatbu její rodina až z Moravské Ostravy, a tak by to chtěla mět pěkne. Zavolam tym permonikum, když zrobili hody tobě, tak co by to něurobili i pro mě a Apolenu. Potem uvěřim, že tu kdesi su, že vůbec su, když je nikdo neviděl.“

A než mu v tom mohl Vincek zabránit, vyskočil, udělal několik kroků stranou na kříž další chodby, a volal: „Ignacu, budu se za měsíc ženit, chtěl bych teč taku svadebni hostinu, taku, jaku si přigotoval pro Vincka a Terezu. Bydlime na te same ulici jak on, ale hodně vyše, v domku číslo 26.“

Uslyšel padat nějaké kamínky, mihlo se nějaké slabé světýlko a Kuba by dal ruku do ohně, že slyšel slabým hláskem: „Bude, jak si přeješ.“

Když to oznámil Apoleně, oba usoudili, že se nemusí o nic starat, že všechno zařídí permoníci, a čekali na svůj svatební den.

Ten den bylo, jako by ho vymaloval. Nebe bez mráčku, teploučko, sluníčko se smálo na všechny svatebčany, kteří se začali scházet. Ti z města v kočárech, dámy v hedvábí a opentlených kloboucích, pánové v císařských kabátech a cylindrech, nevěsta v krajkových šatech s vlečkou, ženich v nově pořízené hornické uniformě. Slušelo jim to. Všichni z kolonie pozorovali svatební průvod, který se po oddavkách v kostele ubíral v celé své nákladné parádě k domu číslo 26, kde už na ně čekala svatební hostina.

Na dlouhých stolech pokrytých damaškovými ubrusy stály talíře se svatebními koláči. Byl to krásný pohled. Jeden koláč jako druhý, jako terče slunečnic. S povidly švestkovými, hruškovými, s mákem, tvarohem, jablky, všechny v závějích bílého cukru jako ve sněhové peřince. Na jiných talířích, navršený do pyramid, byly voňavé koblíhy, jen se do nich zakousnout. Z úst přítomných dam se ozvaly obdivné vzdechy, ale odolaly pokušení sáhnout si pěstěnými prstíčky do bílé laskominy a olíznout tu něžnou sladkost. Vždyť se to nesluší. Stejně si za chvíličku mohou posloužit, co hrdlo ráčí.

Když konečně usedli všichni za stoly, zvedl se z ničeho nic v dosud úplném bezvětrí prudký vítr. Přinutil všechny zavřít oči. Když je opět otevřeli, uviděli místo lákavých a voňavých svatebních koláčů krásné, stejně kulaté a ještě teplé kouřící pořádné kravince. Lákové koblížky se proměnily ve velké kobylince. Jak to bylo dál, to si asi dovedete představit.

Že se o té svatbě dlouho povídalo, to mi určitě věřte.

A že havíř Kuba už o permonících přestal pochybovat, asi věříte také.

A vy nepochybujte, když uvidíte kravinec, že vám z něho někdo vyčaruje voňavý koláč. Takové věci permoníci opravdu nedělají ...

**Pozvánka na přednášky, besedy a jiné akce
pořádané v I. čtvrtletí 2018**

Pobočka Ostrava: Kulturní dům v Petřkovicích od 15.00 hod.

(vždy 1. úterý v měsíci, od 14.30 členská schůze)

- 2. ledna** Ing. Martina Polášková, koordinátorka U3V na HGF VŠB-TÚ:
Seniorské vzdělávání na Hornicko-geologické fakultě VŠB-
technické univerzitě Ostrava
- 6. března** Ing. Jiří Kupka, VŠB-TÚ: Krajina po těžbě břidlice jako feno-
mén neřízené turistiky
- 6. února** Mgr. Kateřina Barcuchová: 750 let Moravské Ostravy

Pobočka Havířov: Kulturní dům [\\Petra](#) Bezruč. Loutkový sál,

(vždy 2. pondělí v měsíci, od 16.30 hod.)

- 8. ledna** Mgr. Jana Feberová, primátorka Statutárního města Havířov:
Vize pro Havířov v roce 2018
- 12. února** Ing. et Ing. Bc. Jiří Matěj, MBA, ředitel NSP Karviná a Havířov:
Současnost a perspektiva Nemocnice s poliklinikou Havířov
- 12. března** Ing. Martina Dresslerová, vedoucí odboru školství a kultury
Havířov: Škola, základ života – havířovské školství

Pobočka Karviná: Regionální knihovna Karviná, pobočka-Fryštát

(vždy poslední středu v měsíci, od 15.30)

- 31. ledna –** Mgr. Lenka Ježová-Bichlerová, vedoucí útvaru komunikace
s veřejností Muzea Těšínska: Klub Těšínského muzea a jeho
činnost
- 28. února –** Karel Wewiorka, náměstek primátora města Karviná: 750 let
města Karviná
- 28. března –** Ing. Libuše Kupková, stavební odbor magistrátu města Karviná:
K výstavbě obchvatu Karviné

Panel č. 5 z výstavy Uhlí na Ostravsku. Činnost a hornické tradice KPHMO

KLUB PŘÁTEL HORNICKÉHO MUZEA V OSTRAVĚ, z. s.

Uhlí na Ostravsku Činnost a hornické tradice KPHMO

Vývoj Klubu a jeho poboček

Od založení Klubu v roce 1988 vznikly v současných letech jeho pobočky:

- KPHMO-Karvinská pobočka, činnost od 2001-2006** (přes přímé osazení státního)
- KPHMO-Petřovická pobočka, činnost od 2/2002** (do současnosti v 12/2012)
- KPHMO-Karvinská pobočka, činnost od 1/2005 dosud**
- KPHMO-Ostravská pobočka, činnost od 11/2006 dosud**

KPHMO-Ostravská pobočka, vznikla v květnu 2013 (složením do sdružení organizací struktury Klubu, je jeho interní pobočkou a má status v Ostravě-Petřovické).

Dne 11. srpna 2013 v 10 hodin v příslušnosti (složením do sdružení organizací struktury Klubu, je jeho interní pobočkou a má status v Ostravě-Petřovické).

Managere Mgr. Raduší Štěpán, člen Klubu, předal (složením do sdružení organizací struktury Klubu, je jeho interní pobočkou a má status v Ostravě-Petřovické).

Mgr. Raduší Štěpán, člen Klubu, předal (složením do sdružení organizací struktury Klubu, je jeho interní pobočkou a má status v Ostravě-Petřovické).

Mgr. Raduší Štěpán, člen Klubu, předal (složením do sdružení organizací struktury Klubu, je jeho interní pobočkou a má status v Ostravě-Petřovické).

118. SKOK PŘES KUŽI

V úvodu roku 2006 (složením do sdružení organizací struktury Klubu, je jeho interní pobočkou a má status v Ostravě-Petřovické).

prošli v hornickém muzeu v Petřovické tradici, 118. skok přes kuži (složením do sdružení organizací struktury Klubu, je jeho interní pobočkou a má status v Ostravě-Petřovické).

118. skok přes kuži (složením do sdružení organizací struktury Klubu, je jeho interní pobočkou a má status v Ostravě-Petřovické).

Pobočka Karvinská vznikla v roce 2005 (složením do sdružení organizací struktury Klubu, je jeho interní pobočkou a má status v Ostravě-Petřovické).

in 2005, 10 členů (složením do sdružení organizací struktury Klubu, je jeho interní pobočkou a má status v Ostravě-Petřovické).

in 2005, 10 členů (složením do sdružení organizací struktury Klubu, je jeho interní pobočkou a má status v Ostravě-Petřovické).

in 2005, 10 členů (složením do sdružení organizací struktury Klubu, je jeho interní pobočkou a má status v Ostravě-Petřovické).

Slavnost se slavností pobočky Karvinská v roce 2012 (složením do sdružení organizací struktury Klubu, je jeho interní pobočkou a má status v Ostravě-Petřovické).

Slavnost se slavností pobočky Karvinská v roce 2012 (složením do sdružení organizací struktury Klubu, je jeho interní pobočkou a má status v Ostravě-Petřovické).

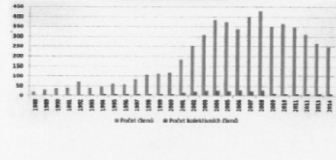
Slavnost se slavností pobočky Karvinská v roce 2012 (složením do sdružení organizací struktury Klubu, je jeho interní pobočkou a má status v Ostravě-Petřovické).

Na obědlní klubovní besedě v Hornickém muzeu předložil (složením do sdružení organizací struktury Klubu, je jeho interní pobočkou a má status v Ostravě-Petřovické).

Na obědlní klubovní besedě v Hornickém muzeu předložil (složením do sdružení organizací struktury Klubu, je jeho interní pobočkou a má status v Ostravě-Petřovické).

Na obědlní klubovní besedě v Hornickém muzeu předložil (složením do sdružení organizací struktury Klubu, je jeho interní pobočkou a má status v Ostravě-Petřovické).

Vývoj členství sdružení a kolektivních členů

Vývoj členství sdružení a kolektivních členů

V Petřovické pobočce předložil (složením do sdružení organizací struktury Klubu, je jeho interní pobočkou a má status v Ostravě-Petřovické).

V Petřovické pobočce předložil (složením do sdružení organizací struktury Klubu, je jeho interní pobočkou a má status v Ostravě-Petřovické).

V Petřovické pobočce předložil (složením do sdružení organizací struktury Klubu, je jeho interní pobočkou a má status v Ostravě-Petřovické).

LANDEK OSTRAVA

LANDEK PARK

LANDEK OKO

www.hornicky-klub.info

e-mail KPHMO: kphmo@seznam.cz

Naši kolektivní členové významní pomocníci v naší práci

OSTRAVA!!!

Dolní oblast VÍTKOVICE

ODRA o.z.

akciová společnost

Baňské projekty
Ostrava, a.s.

Sponzoři

Nadace
LANDEK
OSTRAVA

Na vydávání se podílí

